

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

TRŽNI INŠPEKTORAT RS

Parmova ulica 33, 1000 Ljubljana

T: 01 280 87 00
F: 01 280 87 40
E: gp.tirs@gov.si

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Direktorat za notranji trg
Kotnikova 5
1000 Ljubljana

g. Andrej Muren
Elektronska pošta: andrej.murn@gov.si

Številka: 900-1109/2013-3-21028
Datum: 13.05.2013

Zadeva: Pobuda Vladi RS

**Zveza: Vhodni dokument 092-1/2013/33- predlagam. vladi. si predlog 4480-168:
Inšpektorji-Dopis**

Spoštovani!

Na Tržnem inšpektoratu RS smo dne 9.05.2013 prejeli pobudo predlagatelja, v kateri predlaga Vladi RS, da inšpektorji pri izvajanju svojih pooblastil dosledno upoštevajo načelo sorazmernosti. To pomeni, da namesto glob kršiteljem izrekajo ustrezna opozorila.

Kot je možno razbrati, predlagatelj na splošno opozarja na neupoštevanje zgoraj navedenega načela. Pri tem naj navedemo, da je Tržni inšpektorat RS, samo eden izmed 26 inšpekcij in na predlog predlagatelja, lahko Tržni inšpektorat RS lahko odgovarja samo iz svojega vidika in ne kot opozarja predlagatelj iz vidika drugih inšpekcij (v prijavi se omenjajo črne gradnje ipd.).

Naj navedemo, da je področje inšpekcijskega nadzora od leta 2002 (natančneje od 13.07.2002) sistemsko urejeno v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (v nadaljevanju ZIN).

ZIN v 19. členu primeroma našteva pooblastila, ki so v neposredni povezavi z opravljanjem nalog inšpektorja, ki mu omogočajo učinkovito izvrševanje nalog inšpekcijskega nadzora. Med drugim tudi pregledati prostore, objekte, naprave, delovna sredstva, napeljave, predmete, blago, snovi, poslovne knjige, pogodbe listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov, drugih organizacij in skupnosti ter zasebnikov, ter pregledati listine, s katerim se lahko ugotovi istovetnost oseb.

Na splošno naj navedemo, da inšpekcijski nadzor predstavlja pomembno upravno funkcijo, saj po eni strani zagotavlja nadzor nad izvrševanjem sprejetega pravnega reda, po drugi strani, pa nudi povratne informacije, ki omogočajo upravi, da se seznanijo z učinki sprejetih predpisov ter oblikuje ustrezne spremembe in ukrepe. Prisilna narava inšpekcijskega dela zagotavlja spoštovanje predpisov s strani naslovnikov pravnih norm, hkrati pa tudi varuje pravice in pravne koristi posameznikov, ki so jim bili priznane z zakoni in drugimi predpisi.

Inšpekcije delujejo s ciljem, da bi se v praksi vzpostavil veljavni pravni red in odpravile morebitne neskladnosti oziroma pomanjkljivosti med normiranim in realnim. Pri te zasleduje javni interes, kot je izražen v veljavnih predpisih. Tako je inšpektor v primeru, da ugotovi, da je zavezanec storil kršitev zakona ali drugih predpisov, ki posega v pravice ali pravne koristi drugih pravnih oziroma fizičnih oseb, dolžan odrediti oziroma omogočiti, da se te osebe na primeren način seznanijo z njegovimi ugotovitvami in izrečenimi ukrepi.

Veljavni Zakon o inšpekcijskem nadzoru vsebuje tudi pooblastilo, da inšpektor izreče le opozorilo namesto strožjih ukrepov, če pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora odkrije nepravilnosti, ki so neznatnega pomena in hkrati oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. Ob tem določi rok za odpravo nepravilnosti v primeru, da nepravilnosti niso odpravljene v določenem roku izreče inšpektor strožje ukrepe.

Na splošno lahko z vidika predpisov, ki jih nadzira Tržni inšpektorat RS navedemo, da Tržni inšpektorat dosledno upošteva načelo sorazmernosti. V letu 2012 je bilo po podatkih Statistike inšpekcijskega nadzora opravljenih 20129 pregledov, v upravnem postopku je bilo izrečenih 3989 upravnih ukrepov (2595 opozoril po ZIN in 1394 upravnih odločb), v prekrškovnem postopku pa 6262 prekrškovnih ukrepov (3656 opozoril po Zakonu o prekrških, 1059 opominov, 777 glob s plačilnim nalogom, 752 glob z odločbo o prekršku ter podanih 18 obdolžilnih predlogov).

Tržni inšpektorji, tako pri ugotovljenih nepravilnostih, če obstajajo zakonski pogoji, vedno pogosteje posegajo po milejših ukrepih, kot sta opozorilo in opomin, kot pa po najtežjih ukrepih (izdaja odločbe ali izrek globe). Razlogi za to so najmanj trije. Prvič, ker to narekuje že zakonodaja sama, ker drugič z izrekom milejšega ukrepa večinoma lažje in hitreje dosega cilj pri kršitelju in tretjič ker tržni inšpektorji delujejo tudi preventivno in so zato posledice kršitve manjše.

Naj navedemo, da je bila za potrebe dela Tržnega inšpektorata RS, že v letu 2006 sprejeta Strategija dela delovanja Tržnega inšpektorata, ki je bila posodobljena v letu 2013. Izhajajoč iz besedila strategije je osnovni strateški cilj delovanja Tržnega inšpektorata RS izvajanje učinkovitega inšpekcijskega nadzora in zagotavljanje preventivnega delovanja z namenom zagotoviti urejenost trga in zadovoljstvo uporabnikov, zaposlenih in širše družbene skupnosti. S ciljem doseganje strateškega cilja- urejenosti trga- tržni inšpektorji pri svojem delu sledijo med drugim tudi naslednjim smernicam: vodilo za delo inšpektorjev so zakonitost, materialna resnica in ekonomičnost postopka, delo je usmerjeno k obravnavi bistvenih kršitev, ki predstavljajo večjo nevarnost za javni interes in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje, inšpekcijski nadzor se opravlja tako, da je zaključen v čim krajšem času, brez nepotrebnega podaljševanja in zavlačevanja postopkov, vendar ne na škodo zakonitosti delovanja. Prav tako, pa imajo vsi udeleženci v inšpekcijskem postopku možnost, da sodelujejo v postopkih, da se zagovarjajo in navajajo razloge in dokaze v svojo korist ter, da imajo možnost uporabe rednih in izrednih pravnih sredstev.

Kakor koli že podajamo stališče Tržnega inšpektorata RS tudi do podanih predlogov z vidika prekrškovnega prava.

V letu 2005 je stopil v veljavo nov Zakon o prekrških (ZP-1), ki je določil povsem nov način vodenja postopka o prekrških. Prekrškovni postopek je popolnoma drugačen od upravnega inšpekcijskega postopka. Oboje pa morajo pooblaščené uradne osebe (inšpektorji) upoštevati v sklopu obsežnih in zahtevnih pravil o vodenju postopka, ki jih določajo ZP-1, Zakon o splošnem upravnem postopku, Zakon o kazenskem postopku in Zakon o sodnih taksah. Poleg vseh omenjenih procesnih pravil morajo inšpektorji poznati in upoštevati še materialno pravne določbe Kazenskega zakonika, ZP-1 in vrsto področnih predpisov, ki posamezne prekrške

določajo. Zahtevna naloga, ki vsekakor potrebuje visoko usposobljene inšpektorje in ustrezno zakonodajo. Eden izmed izhodiščnih ciljev ob uveljavitvi ZP-1 je bil bistvena razbremenitev sodišča pri odločanju o prekrškovnih zadevah. Ta cilj je bil z reformo prekrškovne zakonodaje vsekakor dosežen, kar izkazujejo tudi statistični podatki o delu sodišč. Drugi cilj pa je bil, da velja za vodenje postopkov pri prekrškovnih organih »maksima« da prekrškovni organ v hitrem postopku »po uradni dolžnosti, brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločanje o prekršku.« Glede tega cilja lahko po sedmih letih uporabe tega zakona žal ugotovimo, da so šle skoraj vse spremembe in dopolnitve zakona, ki so bile opravljene od uveljavitve zakona, v škodo prekrškovnih organov. Trenutno je mogoče povsem upravičeno trditi, da hitri postopek ni več niti hiter, niti enostaven, niti racionalen. Na te ugotovitve v svojih letnih poročilih brezuspešno opozarjamo tudi vsi prekrškovni organi. Z zapletenimi pravnimi postopki in obsežnimi administrativnimi opravili smo prekrškovni organi postali bistveno manj učinkoviti pri svojem delu, saj se je zmanjšala naša operativnost. V primerjavi s kazenskim postopku je postal postopek o prekršku celo bistveno bolj zapleten.

Zakon o prekrških je v slabih sedmih letih od uveljavitve doživel kar sedem večjih ali manjših zakonodajnih posegov. Pogosti zakonodajni posegi, pomanjkljivo izobraževanje, široka mreža sodišč, ki odločajo o zahtevah za sodno varstvo, so tudi po mnenju sodnic mag. Petre Čas in mag. Nuše Orel (Postopek o prekrških z novejšo sodno prakso: Pravna praksa, 27.9.2012) poglobilni razlogi za to, da se sodna praksa na tem področju nikakor ne uspe ustaliti.

Po mnenju Tržnega inšpektorata RS bi bilo potrebno v ZP-1 urediti dve področji: odgovornost odgovornih oseb (objektivna odgovornost) in večja specializacija sodiš v zvezi z obravnavo prekrškovnih postopkov, po vloženi zahtevi za sodno varstvo.

Kot drugo bi radi poudarili, da se na Tržnem inšpektoratu RS ne strinjamo s pavšalnimi navedbami, da inšpektorji delujejo s pozicije moči, zgolj za namene polnjenja proračuna. Tržni inšpektorji se namreč ne ukvarjajo samo z odkrivanjem kršitev in pregonom kršiteljev, ampak delujejo tudi preventivno. Vsak dan med 9:00 in 15:30 uro (v petek do 14:30 ure) so komurkoli (potrošnikom, gospodarskim subjektom ali javnosti na splošno) osebno ali po telefonu na razpolago na najmanj 4 lokacijah (sedež inšpektorata, OE Ljubljana, OE Maribor in OE Celje) dežurni inšpektorji. V ponedeljek in sredo med 9:00 in 11:00 uro, pa še na 13 nadaljnjih lokacijah (manjših OE in inšpekcijskih pisarnah). V tem času ima namreč Tržni inšpektorat RS uradne ure za stranke, kjer tržni inšpektorji osebno ali po telefonu sprejemajo prijave oziroma odgovarjajo na vsa vprašanja, ki se tičejo bodisi nadzora samega, bodisi kako naj subjekt uredi svoje poslovanje, da bo skladno z veljavnimi predpisi. V letu 2012 so tako inšpektorji skupaj opravili 6700 telefonskih razgovorov, ki so po učinku enakovredni enakemu številu pregledov in ukrepov.

Tržni inšpektorat RS ima tudi svojo spletno stran (ki jo imajo sicer tudi drugi inšpektorati), na katerih so objavljena vsa poročila po nadzorih ter različna obvestila (tudi najave) o nadzorih oziroma o nepravilnostih, ki so jih pri svojem delu odkrili in se tičejo širše javnosti. Ima pa tudi posebno rubriko »Vprašanja in odgovori«, kjer je objavljenih skoraj 200 vprašanj in odgovorov z različnih področij, ki vsa izvirajo iz resničnih dogodkov inšpekcijskih zadev ali vprašanj, ki jih inšpektorji prejemamo v okviru dežurstev.

Kljub vsem prizadevanjem, pa je Tržni inšpektorat RS le državni organ, ki deluje v okviru pravne države, v skladu z veljavnimi predpisi. Zato se včasih zgodi, da v konkretnem primeru tržni inšpektorji naletijo na predpis, ki ni ustrezen ali življenjski in zaradi katerega primera ne morejo rešiti tako, kot bi želeli ali kot drugi od njih pričakujejo. Vendar tudi v takšnih primerih tržni inšpektorji ne sedijo križem rok, ampak aktivno sproti sodelujejo pri spremembah zakonodaje oziroma so v nekaterih primerih celo pobudniki teh sprememb.

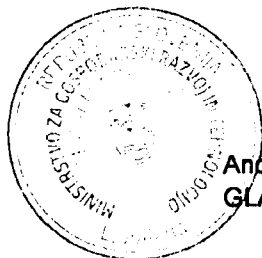
Zaradi vsega povedanega se s pavšalnimi ocenami, da inšpekcije niso učinkovite, ne strinjamo. Tržni inšpektorat RS zagotovo ni med temi inšpekcijami. Verjamemo tudi, da lahko v našo skupino uvrstimo še kakšno inšpekcijo. Po drugi strani pa tudi verjamemo, da je lahko katera izmed inšpekcij resnično neučinkovita, vendar o tem na Tržnem inšpektoratu ne moremo in ne bomo sodili, ker imamo premalo vpogleda v njihovo dejavnost.

Tržni inšpektorat RS je bil in bo tudi v bodoče prenašal svoje znanje, izkušnje in dobro prakso vsem, ki so za to zainteresirani.

Lep pozdrav!

Pripravil:

Andrej Žakelj
Tržni inšpektor

Andrejka Grič
GLAVNA TRŽNA INŠPEKTORICA

Vročiti po e pošti:

- gp.mgrt@gov.si
- Gp.mgrt@gov.si, Andrej Muren, andrej.muren@gov.si